

MUALLİM M. CEVDET'İN YAZMALARIN TASNİFİ HAKKINDA MÜHİM BİR RAPORU

Bültenimizin bu sayısında merhum Muallim M. Cevdet İnançalp'ın bundan yirmi yıl önce İstanbul Maarif Müdürlüğüne verdiği bir raporu aynen neşrediyoruz.

Hal tercümesini Bültenimizin 2. cilt, 1. sayısında yayımladığımız Muallim M. Cevdet'in Türk kütüphanecilik tarihinde mühim bir mevki vardır. Merhum, Türk kütüphanelerinin ıslahı, bunlara lâyük oldukları ehemmiyetin verilmesi mevzuunda yazıları ve fiilî mücadelesiyle bir ihtiram mevki ihraz etmiş, Kütüphaneler Tasnif Komisyonunda kısa süren reisliği sırasında mühim hizmetlerde bulunmuştur.

Bu komisyon yirmi yıldır çeşitli istihaleler geçirmiştir ve halen de çalışmalarına devam etmektedir. Komisyonun ilk başkanı, İstanbul Üniversitesinin o tarihlerdeki Arap Edebiyatı Profesörü (şimdi Batı Almanya'da Frankfurt Üniversitesi Profesörü) tanınmış müsteşrik Dr. Hellmut Ritter, bu vazifesinden istifa suretiyle ayrıldıktan sonra Muallim M. Cevdet Maarif Vekâletince Komisyona reis olarak tâyin edilmiş ve kendisi ilk vazife olarak tasnif işlerini bir nizama sokmak üzere bu raporu hazırlamıştı.

Raporun ehemmiyeti şu hususlarda belirmektedir :

1— Yirmi yıldır devam eden İstanbul kütüphanelerindeki yazma eserlerin tasnifi ve bunların matbu kataloglarının neşri işi nasıl başlamıştır? Bunu öğreniyoruz.

2— Muallim M. Cevdet, İstanbul kütüphanelerindeki yazmalar ve bhusus tarih yazmaları hakkında bize değerli bilgiler vermektedir. Bu kütüphanelerin tarih yazmalarına ait kataloglarının neşri işi hâlâ tamamlanamadığına göre rapor kıymet ve ehemmiyetini bugün de muhafaza etmektedir.

3— Merhum, Avrupa kütüphanelerinin şark yazmalarına ait matbu kataloglarını incelemek ve bu tetkiklerine tecrübe ve bilgilerini de katmak suretiyle yazmaların nasıl tasnif edilmesi gerektiğini tespit etmiştir. Raporun bu bakımdan da ayrı bir değeri vardır.

Bu kıymetli vesikayı, metni hiç değiştirmeden, hattâ imlâsına bile dokunmadan aynen neşrediyoruz. Yalnız bazı şahıs isimlerinin yanına bunların soyadlarını da ilâve etmeği lüzumlu gördük. Bu vesikanın aslı halen Millî Kütüphanede mahfuz bulunmakta ve rapor (M. Cevdet İnançalp) imzasını taşımaktadır. Bu raporunu hazırladıktan pek kısa bir zaman sonra vefat eden değerli bilginin soyadını biz şimdiye kadar (İnanç) olarak biliyorduk.

Bu raporun metni Osman Ergin'in (Muallim M. Cevdet'in hayatı, eserleri ve kütüphanesi, 1937) adlı eserinde de neşrolunmuştur.

A. Ö.